

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 13.6.2006
KOM(2006) 304 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Majandus- ja rahaliidu riikide rahandus 2006. aastal – läbivaadatud stabiilsus- ja kasvupakti esimene kohaldamisaasta

{SEK(2006) 751 }

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Majandus- ja rahaliidu riikide rahandus 2006. aastal – läbivaadatud stabiilsus- ja kasvupakti esimene kohaldamisaasta

1. LÄBIVAADATUD STABIILSUS- JA KASVUPAKTI ESIMENE KOHALDAMISAASTA

Aasta tagasi kiitsid ELi riigipead ja valitsusjuhid heaks stabiilsuse ja kasvu pakti läbivaatamise peamised üksikasjad, mis põhinevad komisjoni 2004. aasta septembri teatise esitatud ideedel. Teatise leidis komisjon, et ühtse, majanduslikust loogikast lähtuva eelarvepoliitilise raamistiku parandamisega on võimalik paremini arvestada erinevusi kogu laienenud ELi majanduslikus olukorras ning suurendada pakti usaldusväarsust ja omaksvõtmist liikmesriikide poolt, toetudes ELis viimasel kümnendil väljakujunenud range eelarvepoliitika tavale.

Pakti reformiga 2005. aastal kinnitati EÜ asutamislepingu põhisätteid ja aluspõhimõtteid ning saavutati 25 liikmesriigi üksmeel range eelarvepoliitika suhtes. Süsteemi aluseks jäävad endiselt riigieelarve puudujäägi 3-protsendine ja riigivõla 60-protsendine ülemmäär. Läbivaadatud paktis on rida sätteid, mis toetavad ülemäärase eelarvepuudujäägi varast avastamist ning viivitamatut ja jätkusuutlikku likvideerimist.

Samal ajal suurenes reformiga eelarvepoliitika raamistiku paindlikkus ja paranes selle majanduslik põhjendatus. Reformitud paktis pööratakse nimelt suuremat tähelepanu riigivõla arengule ning struktuuripoliitikale, mis kooskõlas majandusarengu ja tööhõive Lissaboni strateegiaga suurendaks riigi rahanduse kasvupotentsiaali ning pikaajalist jätkusuutlikkust. Pakti kohaselt peavad liikmesriigid tõhustama eelarve konsolideerimist majanduse kasvuperioodidel, et luua eelarvemarginaale majandusele vähem soodsateks perioodideks. Paktis kinnitatakse taas keskpikki eesmärke, sidudes need selgemalt jätkusuutlikkuse ja riigispetsiifiliste olukordadega. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemisel tehakse nüüd otsuseid ja soovitusi pärast üldist majandusanalüüsi ning suuremat tähelepanu pööratakse eelarvepoliitika struktuursele konsolideerimisele, mitte ainult nominaalsete tulemuste saavutamisele lühikeses perspektiivis.

Kokkuvõttes tugevdas 2005. aasta reform pakti ning taaskinnitas selle keskset rolli eelarve kooskõlastamise protsessis suure makromajandusliku stabiilsuse saavutamisel, mis komplekssete suuniste kohaselt on majanduse ja tööhõive pideva kasvu oluline eeltingimus.

Ametlikult jõustus uus raamistik 2005. aasta suvel, kui nõukogu võttis vastu vastavad teisesed õigusaktid.¹ Sellest ajast peale on nii liikmesriigid, komisjon kui ka nõukogu pidanud õppima uute reeglitega toime tulema ning tagama nende tõhusa rakendamise. Aasta pärast reformi vaatab komisjon reformitud pakti rakendamise üle ning selgitab välja eesseisvad väljakutsed.

---

¹ Nõukogu määrused 1055/05 ja 1056/05, millega muudetakse määrusi 1466/97 ja 1467/97, võeti vastu 7. juulil 2005.

2. ESIMESE KOHALDAMISAASTA KOGEMUSED

Läbivaadatud pakti esimese kohaldamisaasta kogemused on üsnagi positiivsed. Eelarveid on üldiselt taas hakatud kohandama ning pakti menetlusi on rakendatud sujuvalt ja järjekindlalt, millele on kaasa aidanud majanduslikult paremini põhjendatud otsused ja soovitused. Pakti ennetavate sätete rakendamisega seoses on aga esile kerkimas mõned probleemid, sest ei ole veel selge, kas eelarvepoliitilist konsolideerimist suudetakse parandada koos paranevate majandusväljavaadetega. Läbivaadatud pakti tulemuslikkust näitabki see, kuivõrd õnnestub liikmesriikidel aastate jooksul saavutada oma eelarve vajalik kohandamine.

i) Positiivsed kogemused eriti pakti korrigeerivate sätete osas

Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses tehtavate otsuste ja soovituste parem majanduslik põhjendus

Läbivaadatud pakt sisaldab hulka olulisi sätteid, mis tagavad ülemäärase eelarvepuudujäägi nõuetekohase määratlemise. Selle kohaselt võib ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohaldamisel võtta rohkem arvesse riigispetsiifilisi majanduskaalutlusi. Paktis nähakse ette, et kui riigi eelarve puudujääk on suurem kui 3% SKTst, peab komisjon koostama aruande vastava liikmesriigi majandusolukorra ja eelarveseisundi hindamiseks. Alates 2005. aasta märtsist on komisjon sellise aruande koostanud kolme liikmesriigi kohta. Nendes aruannetes kaalus komisjon kõiki olukorra hindamise seisukohast olulisi asjaolusid, et otsustada, kas vastavas liikmesriigis eksisteerib ülemäärase eelarvepuudujäägi olukord, ja määrata kindlaks selle kõrvaldamise tähtaeg.

Läbivaadatud pakt jääb eeskirjadel põhinevaks süsteemiks

Läbivaadatud paktis on sätestatud, et riigi eelarvepuudujääk loetakse ülemääraseks, kui see ületab 3% SKTst ning ei ole ajutine või ei püsi selle kontrollväärtuse lähedal. Tegelikult on pärast reformi ülemääraseks loetud kõik, isegi vaid vähesel määral kontrollväärtust ületavad puudujäägid. See kinnitab, et pakt jääb sisuliselt eeskirjadel põhinevaks raamistikuks, mis on parim viis tagada kohustuste täitmine ning liikmesriikide võrdne kohtlemine.

Ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks määrati realistlikke tähtaegu...

Kuigi nõukogu soovitab asjaomastele liikmesriikidele edaspidigi kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk kohe, on ta realistlike tähtaegade määramiseks arvesse võtnud ka liikmesriikide majanduslikku olukorda. Sellest lähtuvalt on väiksema majanduskasvu väljavaadetega liikmesriikidele suhteliselt suure eelarvepuudujäägi likvideerimiseks määratud pikemaid tähtaegu (kaks kuni kolm aastat). Liikmesriikidele, mille puudujääk on kõigest veidi üle 3% ning kasvuväljavaated potentsiaalilähedased või sellest suuremad, on määratud lühike tähtaeg.

Tänu paremale koostööle ELi tasemel on tähtaegade määramisel võimalik olnud arvestada riiklike eelarve konsolideerimise strateegiaid, tingimusel et need on täielikult kooskõlas pakti eeskirjadega.

...ning soovitati olulisi struktuurimeetmeid

Vastupidiselt esialgsetele kartustele ei ole majandusliku olukorra arvessevõtmine viinud vähem rangete otsuste ja soovitusteni. Liikmesriikidelt, kelle suhtes on kohaldatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, on nõukogu läbivaadatud pakti alusel nõudnud eelarvestruktuuri

kohandamist oluliselt suuremal määral kui varem ning rohkem kui iga-aastase 0,5-protsendise miinimummäära ulatuses SKTst. Pealegi ei hõlma eelarvepoliitilised struktuurimeetmed ühekordseid ja eelarvetasakaalu kõigest ajutiselt mõjutavaid meetmeid. Tänu sellele on võimalik rohkem keskenduda meetmetele, mis soodustavad pikas perspektiivis riigi rahanduse tugevust ja eelarve jätkusuutlikkust ning tagavad, et ülemäärane eelarvepuudujääk kõrvaldatakse püsivalt.

Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses osalevate liikmesriikide eelarve-eesmärgid on üldjoontes kooskõlas nõukogu soovitustes esitatud nõuetega, mis viitab sellele, et uus pakt mõjub riiklikele eelarvekavadele ja -otsustele paremini. Järgmise aasta jooksul on näha, kas see väljendub ka konkreetsetes tegudes. Tõhusate meetmete võtmise soodustamiseks on komisjon valmis astuma vajalikke samme, kui liikmesriik ei täida nõukogu soovitusi.

Riigivõla suurus ja areng suurema tähelepanu all

Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses on suuremat tähelepanu pööratud riigivõla arengule. On hinnatud seda, kas SKT 60% taset ületav võlg väheneb ja läheneb kontrollväärtusele piisavalt kiiresti. Tähelepanelikumalt jälgiti riigivõla tasemele kahjulikult mõjunud operatsioone, sealhulgas eelarve jääkide ja voo vahe muutusi.

Parem majanduslik dialoog komisjoni, nõukogu ja liikmesriikide vahel

2005. aasta märtsis, s.o läbivaadatud pakti suhtes kokkuleppimise ajal, rõhutas nõukogu, et pakti paremaks omaksvõtmiseks liikmesriikide poolt ning pakti eeskirjade täitmise tõhustamiseks on oluline, et komisjon, nõukogu ja liikmesriigid teeksid paremat koostööd.

Kogemused läbivaadatud pakti kohaldamisega on näidanud, et suurema vabaduse andmine majandusliku olukorra arvessevõtmiseks eelarve jälgimise protsessis on ELi tasemel stimuleerinud konstruktiivset ja läbipaistvat majanduspoliitilist dialoogi üksikute liikmesriikidega. See on tugevdanud vastastikust toetust ja survet, mis koos nõukogu soovitude parema omaksvõtmisega liikmesriikide poolt on aidanud kaasa pakti sujuvale ja tõhusale toimimisele. Komisjoni ja nõukogu seisukohtade lähenemist 2005. aasta ajakohastatud stabiilsus- ja lähenemisprogrammide hindamise ning pärast läbivaadatud pakti vastuvõtmist ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames tehtud otsuste ja soovitude küsimuses tulekski vaadelda selles kontekstis.

ii) Mõned pakti ennetavate sätete rakendamisega seotud probleemid

Arvestades varasemaid kogemusi keskpikkade eelarve-eesmärkide korduva saavutamata jäämisega, tehti uude pakti rida muudatusi, millega tugevdati selle ennetavaid sätteid, parandades nende majanduslikku põhjendatust.

Algset stabiilsuse ja kasvu pakti kritiseeriti muu hulgas sellepärast, et ühtne tasakaalulähedase või ülejäägilise eelarveseisundi keskpikk eesmärk sundis mõnda suure nominaalse majanduskasvuga liikmesriiki võtma sobimatut eelarvepoliitilist hoiakut. Läbivaadatud pakt ei kohusta enam liikmesriike püüdlema ühtse tasakaalulähedase eelarveseisundi poole keskpikas perspektiivis. Selle asemel on igale liikmesriigile seatud erinevad keskpikad eesmärgid, milles arvestatakse riigispetsiifilisi majanduslikke ja eelarvelisi asjaolusid selleks, et tagada piisav turvavaru SKT 3% kontrollväärtuse suhtes ning aja jooksul usaldatava võlataseme saavutamine ja säilitamine. Läbivaadatud paktis on ka usaldusväärsed ja lihtsad eelarvepoliitika põhimõtted nendele liikmesriikidele, kes ei ole oma keskpikka eelarve-

eesmärki veel saavutanud, ning soovitusi eelarvepoliitikaga ümberkäimiseks majandustsükli tõusufaasides. Eriti peaksid euroala ja ERM2-s osalevad riigid igal aastal kohandama oma eelarve struktuuri 0,5% ulatuses SKTst. Tõusuperioodidel tuleks seda teha suuremas ulatuses.

Riigispetsiifilised keskpikad eelarve-eesmärgid on kooskõlas majanduse põhialuste ja riiklike strateegiatega...

2005. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammide ajakohastamise raames määrati igale liikmesriigile erinev keskpikk eelarve-eesmärk. Eelarvepoliitilise jätkusuutlikkuse suhteliselt suure ohustatusega (suur võlg, väike majanduskasvu potentsiaal) liikmesriikide keskpikk eelarve-eesmärk on saavutada eelarve tasakaal või väike ülejääk. Väikese võla ja suure majanduskasvu potentsiaaliga liikmesriikides tuleb saavutada eelarveseisund, kus puudujääk moodustab SKTst kuni 1%, mis jätab eelarve kohandamiseks piisavalt ruumi ja lubab samas stabiliseerida riigivõla usaldusväärset tasemel.

On huvitav, et mõni riik on soovinud seada endale ambitsioonikamaid eesmärke, kui on nõutud läbivaadatud paktis. Enamasti pidi see tagama Euroopa kontekstis ning riiklike strateegiate raames seatud eesmärkide omavahelist kokkusobivust, et tagada riigi rahanduse jätkusuutlikkus. See tõendab, et nüüd juba 25 liikmesriigist koosnevas Euroopa Liidus riikliku eelarvepoliitika ankrutena vastuvõetavamad sellised eesmärgid, mis arvestavad rohkem riigispetsiifiliste majanduslike olukordadega.

...kuid eelarve-eesmärkide saavutamiseks kavandatud meetmed ei ole alati piisavalt jõulised ning jäävad 2006. aastal alla 0,5% võrdlusmäära

2005. aasta ajakohastatud stabiilsus- ja lähenemisprogrammid kinnitasid, et liikmesriigid, kes ei ole veel oma keskpikki eelarve-eesmärke saavutanud, kavatsesid selle suunas liikuda. Arvestades aga suuri lõhesid mõne riigi praeguse eelarvepositsiooni ning keskpikkade eelarve-eesmärkide vahel, oleks võinud oodata ulatuslikumate konsolideerimismeetmete kavandamist.

Nende liikmesriikide eelarvekavad, kes ei ole veel 2007. ja 2008. aasta keskpikki eesmärke saavutanud (kuid ei osale ka ülemäärase puudujäägi menetluses), on kooskõlas läbivaadatud pakti nõudega, mille kohaselt tuleb eelarvestruktuuri igal aastal kohandada vähemalt 0,5% ulatuses SKTst. 2006. aastaks kavandatud kohandamine jääb aga sellegipoolest sellest võrdlusmäärast väiksemaks. Vastavalt komisjoni kevadisele prognoosile ei muutu ELi struktuurne tasakaal keskmiselt paremaks ning mõnes liikmesriigis isegi halveneb, mis toob eelarvepoliitikas kaasa ekspansiivse ja protsüklilise hoiaku. Selleks et vähendada lõhet tegelike meetmete ja pakti nõuete vahel, tuleb 2006. aastal eelarvet rangelt täita ja vajaduse korral võtta konsolideerimiseks täiendavaid meetmeid ning püstitada 2007. aastaks suuremad eelarvepoliitilised eesmärgid.

Vaatamata selgetele edusammudele jääb liikmesriikide kavandatud eelarve kohandamise usaldusväärsus keskpikas perspektiivis mõneti küsitavaks

Kogemused algse stabiilsuse ja kasvu paktiga näitasid, et usaldusväärse saavutamiseks peavad keskpikad eelarvekavad põhinema realistlikel ja ettevaatlikel makromajanduslikel prognoosidel ning neid tuleb toetada alatiste meetmete ja struktuurireformidega. Ka selles osas ei ole tulemused ühesed.

Viimaste stabiilsus- ja lähenemisprogrammide puhul on julgustav see, et keskpikkade eelarve-ettevaadete aluseks on peaaegu alati võetud realistlikud makromajanduslikud eeldused. Võrreldes varasemaga, kui eelarveprognoosid põhinesid reeglina ülemäära optimistlikel prognoosidel, on see suur samm paremuse poole. Positiivne on samuti, keskpikkade eelarvekavade väljatöötamisel ei nähta enam ette ühekordseid ja ajutisi meetmeid. Nende mõju ELi 2006. aasta eelarvele jääb alla 0,1% SKTst ning on 2007. ja 2008. aastal veelgi väiksem. Paljudel juhtudel ei ole konsolideerimiseks ette nähtud meetmed siiski piisavalt täpselt määratud. Muret tekitab asjaolu, et mõnes programmis on eelarve stabiliseerimine koondatud programmi lõpuossa ja samas on piisavalt täpsustamata jäetud ka konsolideerimiseks ette nähtud meetmed.

3. EESOLEVAD VÄLJAKUTSED

Aasta pärast läbivaadatud pakti vastuvõtmist võib kokkuvõttes öelda, et ELi eelarvepoliitiline raamistik on taas muutumas usaldusväärseks. Tänu pakti reformimisele on eeskirjad majanduslikult paremini põhjendatud, liikmesriigid võtavad uut eelarvepoliitilist raamistikku paremini omaks ning selle kohaldamine kulgeb sujuvamalt ja parema koostöö põhjal. See lubab pakti rakendamise tulevikku vaadata mõningase optimismiga. Kuid juba praegu on teada rida eesolevaid väljakutseid.

i) Tuleb tagada, et reformi mõtet järgitakse ka majanduse tõusuperioodidel

2005. aasta eelarvetulemused on julgustavad. Eelarve nominaalne puudujääk vähenes 2004. aastaga võrreldes 2,6%st 2,3%ni SKTst. Struktuurne tasakaal paranes ligi 0,75% SKTst, mis on parim tulemus pärast 1997. aastat. Eelarvepuudujäägi oodatust suurema vähenemise tingis peamiselt tulude oodatust suurem laekumine, mida vastavalt uutele eeskirjadele kasutati puudujäägi vähendamiseks, aga ka eelarvepoliitika jõulisem rakendamine.

Majandusnäitajad ja -prognoosid kinnitavad, et tsüklilised tingimused on ELis jätkuvalt paranemas. Kogemus on õpetanud, et võla suurenemise pidurdamiseks ning vähendamiseks jätkusuutliku tasemeni on oluline rakendada majanduse tõusuperioodidel ettevaatlikku eelarvepoliitikat. Analüüsid on näidanud, et eelmistel kümnenditel rakendati ELis üsna sageli protsüklilist eelarvepoliitikat ning käesoleva aasta majandus- ja rahaliidu riikide rahandust käsitlevast aruandest on näha, et selline poliitika oli eriti tavaline majanduse tõusuperioodidel. Euroala majanduse tõusuperioodidel on oluline vältida protsüklilist eelarvepoliitikat, et saavutada kiiresti jätkusuutlikumad eelarvepositsioonid, ning see aitaks samuti säilitada sellist raha- ja eelarvepoliitikat, mis toetab majanduskasvu ja tööhõivet. Liikmesriikide 2006. aasta eelarvekavad ja komisjoni hiljutised majandusprognoosid viitavad sellele, et olukorra praegust paranemist ei ole seni kasutatud eelarve konsolideerimise kiirendamiseks ega riigivõla püsivaks vähendamiseks. 2006. aastal on vaja suuremaid eelarvekohandusi. Komisjon kavatseb seejuures soodustada tugevamat vastastikust toetust ja survet, mida on vaja selleks, et tagada eelarve rangem täitmine 2006. aastal ning ambitsioonikate eelarvete koostamine 2007. aastaks.

ii) Suurem tähelepanu riigi rahanduse jätkusuutlikkusele

Vaatamata ELi valitsussektori võla vähendamisel saavutatud edule suurenes see võlg 2005. aastal eelmise aastaga võrreldes 62,4%st 63,4%ni SKTst. Jõulisema majanduskasvu ja stabiilse esmase eelarveülejärgi koosmõjul peaks see alates 2003. aastast jälgitav võla suhtarv lähiaastatel langema. 2007. aastal peaks see jääma veidi alla 63% SKTst. Arvestades

eelarveprobleeme, millega enamik ELi liikmesriike silmitsi seisab, tuleb lähitulevikus riigivõla suhet SKTsse oluliselt vähendada.

Elanikkonna vananemisega seoses peab riigi rahanduse jätkusuutlikkus saama kõikide ELi liikmesriikide esmase tähtsusega eelarvepoliitiliseks eesmärgiks. Läbivaadatud paktis rõhutatakse võla ja jätkusuutlikkusega seotud küsimusi õigustatult. Pärast reformi on palju paremini hakatud mõistma elanikkonna vananemise eelarvelist mõju. Komisjon ja liikmesriigid ongi konkreetselt kokku leppinud elanikkonna vananemisest riigi rahandusele tuleneva mõju kvantifitseerimises.²

Tulevikule mõeldes tuleb pika- ja lühiajalise eelarvepoliitika väljakutseid paremini integreerida. 2006. aasta lõpuks esitab komisjon aruande selle kohta, kuidas saaks riigispetsiifiliste keskpikkade eelarve-eesmärkide määratlemisel vahetult arvesse võtta jätkusuutlikkuse kaalutlusi. Aruandes „Majandus- ja rahaliidu riikide rahandus – 2006“ on esitatud mitu esialgset kaalutlust, et ergutada arutelu alternatiivide üle.

iii) Statistika parem haldamine

Pakti reformimise kooskõlastamise ajal oli nõukogu seisukohal, et eelarvepoliitilise raamistiku tõhusaks rakendamiseks on otsustava tähtsusega kvaliteetne, usaldusväärne, õigeaegne, ühtlustatud ja Euroopa raamatupidamisstandarditele vastav eelarvestatistika. Nõukogu leidis, et tuleks tõhustada Euroopa statistikasüsteemi tugevdamist ja vähendada valeandmetest tulenevat haavatavust.

Paari viimase kuuga on olukord paranenud. Nõukogu muutis määrust, milles käsitletakse liikmesriikide eelarvestatistika edastamist, et suurendada Eurostati töövõimet valitsussektori statistika kvaliteedi hindamisel ning suurendada läbipaistvust andmete kogumisel ja edastamisel.³ 25. mail 2005. aastal soovitas komisjon liikmesriikidel tunnustada Euroopa statistika tegevusjuhust ELi statistikaasutuste ühiste standardite koguna, ning vastavalt sellele on liikmesriikide ja ühenduse statistikaasutuste institutsiooniline kord tugevnenud.⁴

Nendele jõupingutustele tuginedes tuleks edaspidi tagada piisavad tavad, ressursid ja võimed kvaliteetse statistika koostamiseks riiklikul ja Euroopa tasandil.

iv) Eelarvepoliitika ja majanduskasvu parem vastastikune mõju

Kõige paremini aitab eelarvepoliitika majanduskasvule kaasa usaldusväärse ja stabiilse makromajandusliku keskkonna loomisega, nagu märgitakse ka majanduskasvu ja töökohtade loomise komplekssetes suunistes. Sellegipoolest on võimalik ja tulekski seda vastastikust mõju veelgi uurida. Üks väljakutse seisneb näiteks selles, kuidas soodustada selliste reformide elluviimist, mis aitavad saavutada jätkusuutlikku eelarvepositsiooni ning samal ajal tugevdavad kasvuväljavaateid. Pakti reformimisel loodud võimalust võtta keskpikkade eelarve-eesmärkide saavutamiseks ette nähtud eelarvekohanduste määratlemisel arvesse

---

² Pikaajalisi eelarveprognoose ajakohastati ühiselt kokkulepitud eeldustel ja meetoditel paljude eelarvekirjete osas (pensionid, tervishoid, hooldus, õppe- ja töötushüvitised).

³ Nõukogu määrus (EÜ) nr 2103/2005 (ELT L 337, 22.12.2005), millega muudetakse määrust (EÜ) nr 3605/93 (EÜT L 332, 31.12.1993).

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning soovitus siseriiklike ja ühenduse statistikaasutuste sõltumatuse, terviklikkuse ja vastutuse kohta (KOM(2005) 217).

ulatuslikke struktuurireforme tuleks vaadelda just sellest perspektiivist. Selleks tuleb paremini mõista ja kvantifitseerida struktuurireformide mõju majandusele ja eelarvele. Peale selle on jätkusuutliku eelarvepositsiooni saavutamise poole liikudes oluline lähtuda järjest enam eelarveprioriteetidest, mis toetavad majanduskasvu, ning tagada, et võlakooormuse vähenemisest tulenevaid võimalusi kasutatakse parimal võimalikul viisil. Selles suhtes võib abi olla keskpikkadele eesmärkidele suunatud eelarveeskirjadest ning liikmesriikidele võib kasulik olla võtta eeskujul eeskirjadest, mis paljudes liikmesriikides juba kehtivad.

Et soodustada stabiilset ja jätkusuutlikku majanduskasvu, eriti nendes liikmesriikides, kus nominaalne majanduskasv alles läheneb reaalsele, tuleks rohkem jälgida ka eelarvepoliitika mõju makromajanduse arengule. Eelarvepoliitika hindamisel pakti ennetavate sätete raames tuleks rohkem arvestada asjaomase riigi üldist makromajanduslikku olukorda. Eraldi tähelepanu tuleks pöörata maksebilansi puudujäägi, inflatsiooni ja konkurentsivõime arengule.

v) Riiklike eelarve-eeskirjade ja -asutuste toetamine

Pakti reformimise kooskõlastamisel rõhutati, et riiklikel eelarve-eeskirjadel ja -asutustel võiks riigieelarve jälgimisel olla suurem roll. Mitme liikmesriigi kogemus on näidanud, et hästi läbimõeldud eelarve-eeskirjad ja -asutused toetavad liikumist jätkusuutliku eelarvepositsiooni poole ning protsüklilise eelarvepoliitika vältimist majanduse tõusuperioodidel. Komisjon tervitas pakti reformimise ajal rahandusministrite deklaratsiooni asjakohaste eelarve-eeskirjade ja -asutuste arendamise tähtsuse kohta riiklikul tasandil.

Et ergutada debatti institutsioonilise raamistiku mõju üle eelarvetulemustele, on aruandes „Majandus- ja rahaliidu riikide rahandus – 2006“ lisatud analüütilised uurimused, mis tõestavad, et liikmesriikides, kus kohaldatakse arvulisi eelarve-eeskirju, on eelarvepuudujääk väiksem ja rakendatakse vähem protsüklilist poliitikat. Samas viitab see sellele, et kui riigis on olemas asutused, mis teevad eelarvepoliitika sõltumatuid analüüse ja annavad selle kohta soovitusi ning koostavad ise usutavaid majandusprognoose, mõjub see eelarvetulemustele positiivselt. Aruandes käsitletakse liikmesriikide kogemusi ning määratletakse eelarve-eeskirjade ja -asutuste soovitatavad omadused. Heade tavade leviku toetamiseks tuleks seda tööd jätkata.

Samuti võiks parandada riiklike eelarvemenetluste ja ELi raamistiku koostoimimist. See võimaldaks riiklike eelarvete koostamisel paremini arvesse võtta ELi tasemel toimuvate arutelude tulemusi. Kui enne järgmise aasta eelarvete koostamist toimuksid ELi tasemel elavamad diskussioonid, mõjuks see positiivselt ELi kooskõlastatud eelarvepoliitika omaksvõtmisele liikmesriikides. Samuti võimaldaks see rohkem kaasata riikide parlamente ELi eelarve jälgimisse ja kooskõlastamisse.